Φωτογραφίζοντας τις ιδιωτικές μας στιγμές (!)

Πρόσφατες αποκαλύψεις γεγονότων της προσωπικής ζωής δημοσίων προσώπων, κυρίως από τους χώρους της τέχνης και της πολιτικής, προκαλούν την αγανάκτηση αλλά, παράλληλα, και την απορία της κοινής γνώμης για το αν τηρείται το απαραβίαστο του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής.

Πρόκειται για αναφαίρετο δικαίωμα που παρέχει σε κάθε άνθρωπο τη δυνατότητα να εκφραστεί ελεύθερα, να γνωρίσει τα βαθύτερα κομμάτια της ύπαρξής του, να συναναστραφεί με όποια πρόσωπα επιθυμεί, απαλλαγμένος από το αδηφάγο βλέμμα των άλλων. Έτσι, δρα αβίαστα, αποδεσμευμένος από τους συμβατικούς κανόνες, τον έλεγχο και την κριτική της κοινής γνώμης.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια το δικαίωμα αυτό καταπατάται ασύστολα. Η διείσδυση στην ιδιωτική ζωή επώνυμων και ανώνυμων προσώπων επιχειρείται ποικιλοτρόπως με διάφορα μέσα και τεχνικές, όπως με τη λήψη φωτογραφιών, τη βιντεοσκόπηση, την παρακολούθηση σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, τον έλεγχο της διαδικτυακής επικοινωνίας, τη χρήση κάμερας σε δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, τη χρήση δορυφόρων, τη συγκέντρωση πληροφοριών σε ηλεκτρονικές τράπεζες, τη δημοσιοποίηση σκανδάλων και τη συκοφαντική δυσφήμιση με λιβέλους, ρυπαρογραφήματα και, τέλος, μέσω των αποκαλούμενων κατ' ευφημισμόν κοινωνικών εκπομπών ή «reality», στις οποίες συνάνθρωποί μας ξεγυμνώνονται ψυχικά, αποκαλύπτοντας τα προβλήματά τους και κάθε τραυματική τους εμπειρία.

Κύριοι υπαίτιοι αυτής της λυσσαλέας καταστρατήγησης της προσωπικής ζωής θεωρούνται τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία, προκειμένου να αυξήσουν τη θεαματικότητα - ακροαματικότητά τους, επιδίδονται σε ένα κυνήγι ρυπαρών ειδήσεων, εγείρουν την τάση για κουτσομπολιό μέσω του διασυρμού και της διαπόμπευσης προσώπων, προσβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο από τη μια την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και υποβαθμίζοντας από την άλλη την ποιότητα του πολιτισμού μας.

Συνυπεύθυνη καθίσταται και η κρατική εξουσία, που με το πρόσχημα της πρόληψης και της καταστολής παραβατικών συμπεριφορών, καθώς και της πάταξης του εγκλήματος, μετέρχεται4 μηχανισμούς «παγίδευσης» και περιχαράκωσης της ανθρώπινης ελευθερίας. Απόρροια αυτής της κατάστασης είναι η υφαρπαγή της ελευθερίας του ατόμου, το οποίο παύει έτσι να εκφράζεται και να δημιουργεί απρόσκοπτα, ενώ διακατέχεται από μόνιμο και καταλυτικό άγχος για κάθε ενέργειά του.

Συνένοχοι είμαστε, ασφαλώς, και εμείς, γιατί επιτρέπουμε να διαιωνίζονται αυτά τα φαινόμενα παρακολούθησης, κατασκοπείας και αστυνόμευσης του προσωπικού μας βίου. Ηθελημένα ή αθέλητα γινόμαστε δέκτες πληροφοριών, οι οποίες αφορούν την προσωπική ζωή συνανθρώπων μας. Με αυτόν τον τρόπο, ικανοποιούμε τη φιλοπερίεργη φύση μας και μετατοπίζουμε τα προβλήματά μας στον χώρο της λήθης για λίγο, καθώς αρεσκόμαστε πολλές φορές να μαθαίνουμε πως κάποιος ταλανίζεται περισσότερο από εμάς. Δεν έχουμε συνειδητοποιήσει ότι ο ιδιωτικός βίος αποτελεί κομμάτι της ύπαρξής μας και η επιθυμία να είναι απαραβίαστος αποτελεί ύψιστο δικαίωμα, που επισφραγίζει την ελευθερία και τον αυθορμητισμό του ανθρώπου.

Ως υπεύθυνοι πολίτες και ως αυτόνομες και ελεύθερες προσωπικότητες οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε το φαινόμενο και τις διαστάσεις που αυτό έχει λάβει, όσον αφορά και την

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΒΑΚΑΛΗ

έκταση και την έντασή του, και να αντιδράσουμε αμέσως, προκειμένου να διαφυλάξουμε αλώβητη την αξιοπρέπειά μας.

Μ. Πετροπούλου, εφ. Το Βήμα, 20.9.2012 (διασκευή)

1. Λίβελος: υβριστικό ή συκοφαντικό δημοσίευμα 2. ρυπαρογραφήματα: δημοσιεύματα με ιδιαίτερα προσβλητικό, ανήθικο και άσεμνο περιεχόμενο και ύφος 3. διαπόμπευση: περιφορά κάποιου δημοσίως με στόχο τον γενικό χλευασμό

1. Να γραφεί η περίληψη του παραπάνω κειμένου.

2. Ποιοι, σύμφωνα με την αρθρογράφο, θεωρούνται υπεύθυνοι για την παραβίαση του δικαιώματος στην προσωπική ζωή; (60 – 80 λέξεις).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο συγγραφέας θίγει στο κείμενο το ζήτημα της παραβίασης της ιδιωτικής ζωής των ανθρώπων και διαπιστώνει την αγανάκτηση της κοινής γνώμης. Υποστηρίζει πως η ελεύθερη έκφραση και η αποδέσμευση από την κοινωνική κριτική είναι δικαίωμα, το οποίο τελευταία καταστρατηγείται με παρακολούθηση, λήψη φωτογραφιών και βίντεο, συκοφαντικά κείμενα και «reality» εκπομπές. Μεγάλο μέρος της ευθύνης φέρουν τα ενημερωτικά μέσα με στόχο την αύξηση του κοινού τους, καθώς και οι κρατικοί φορείς, που καταπατούν την ατομική ελευθερία. Σαφώς κάθε άνθρωπος ατομικά ευθύνεται για την παραβίαση της ιδιωτικότητας του, διότι αποδέχεται αυτή την κατάσταση. Χρειάζεται, λοιπόν, καθένας να επιδείξει υπευθυνότητα και να αντιδράσει για τη διατήρηση της αξιοπρέπειας του.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ 2ΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ :

Σύμφωνα με τον αρθρογράφο, μεγάλος μέρος της ευθύνης για την παραβίαση της ιδιωτικής ζωής των ανθρώπων φέρουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα οποία στοχεύουν στην αύξηση της τηλεθέασης ή της ακροαματικότητας προσβάλλοντας την αξιοπρέπεια και υποβαθμίζοντας τον πολιτισμό. Μέρος της ευθύνης έχουν και οι κρατικοί φορείς, που με αφορμή την πρόληψη της αποκλίνουσας συμπεριφοράς καταστρατηγούν τις ατομικές ελευθερίες. Τέλος, ευθύνη έχουν και οι ίδιοι οι άνθρωποι, διότι αποδέχονται φαινόμενα καταπάτησης της ιδιωτικής ζωής τους και αγνοούν το αναφαίρετο δικαίωμα της ιδιωτικότητας.